

Fizica naturii umane

„Presupusa eficacitate a economiei libere care a fost promovată în anii '50 și '60 arată mai degrabă ca o propagandă împotriva comunismului decât ca o știință.”

Jean Philipp Bouchaud

Criza economică globală ridică, dincolo de consecințe, o problemă principală: este economia o știință?

Asumsiția întemeietoare a economiei este că ea decelează regularitățile generate de piață. Eșafodajul rațional al economiei pare să ofere regulile demonstrabile ale raționalității. De la raritatea resurselor și până la utilizarea valorii adăugate, economia oferă principii, reguli, legi, cu pretenții de generalitate. Atât în componenta microeconomică, dar și în cea macroeconomică sau în cea socioeconomică, economia se recomandă ca știință.

Nu începe îndoială că imaginea este una de transfer dinspre ceea ce se consideră a fi știință pornind de la geometrie și, mai ales, de la fizică. Apelul economiștilor la sugestia corelativității specifice figurilor geometrice, ce oferă suportul explicativ pentru funcționarea unui mecanism – adică economia văzută ca un mecanism – spune multe în privința modelului epistemic al economiei.

Partea cu adevărat delicată a consistenței economiei ca știință constă în faptul că ea este prea mult tributară amprentei modelului geometric și prea puțin dezvoltată să se încarce de semnificațiile modelului epistemic reprezentat de fizică. Adică este vorba de o stare constitutivă a modelului economic unde explicația este relevantă din perspectiva unui mecanism fizic, eventual de tipul perpetuum-ului mobil, și nu al unui sistem fizic, de natură critică și cu capacitate de adaptare.

Atitudinea actorilor responsabili față de urgențele crizei actuale este simptomatică: ei se agită să nu se oprească mecanismul perpetuum-ului mobil al avuției, propunând soluții materiale de redresare. Se urmărește să se repare mecanismul pentru a-și relua performanțele până la următoarea reparație!

Repoziționarea epistemică în raport cu economia este adevărata problemă ce stă sub semnul ultimului crizei. Modelul epistemic reprezentat de sistemele critice cu

capacitate de învățare schimbă perspectiva, focalizându-se pe specificul economiei ca sumă a unor comportamente individuale validate de raționalitate.

Economia devine astfel nu o „știință” a funcționării perpetue a mecanismului avuției ca scop, ci știința normală a comportamentelor motivate de avuție ca mijloc.

Saltul de adecvare este urias: de la geometrie și mecanisme, pe seama cărora s-a speculat inclusiv nevrotic un avantaj al mecanicii sociale, la „fizica” naturii umane, adică la o știință responsabilă de partea sensibilă și rațională a naturii în general.

Este, evident, prin această revoluție, nevoie de o reconstrucție epistemologică a economiei, menită să o scoată de sub paradigma iluminismului mecanicist și cantitativist și să o apropie de ceea ce trebuie să fie economia ca sistem deschis cu autoreglare a comportamentelor individuale în reperiile de oportunitate ale raționalității.

Complicațiile de până acum, datorate modelului epistemic iluminist, bazat pe abstracții vidante și abstrageri mortificante, se relevează sub forma crizei și constituie cauza ciclicității crizelor. Depășirea lor este posibilă doar schimbând modelul epistemic.

Reîntemeierea economiei ca știință pe noua viziune elimină și un alt șir de complicații mereu reluate de-a lungul istoriei, pornite din pervertirea ideologică a soluțiilor de ieșire din criză. Pe această cale devine mai important, bunăoară, să se salveze mecanismul avuției decât să se salveze omul și natura umană de amenințările haosului. Asta ar face să se persiste în cercul vicios al modelului explicativ presupus de viziunea mecanismului cartezian, adică să se plătească în continuare factura enormă a reparațiilor ciclice numită criză.

Criza globală cu care se luptă guvernele lumii are în esență o soluție miracol: schimbarea viziunii asupra principiilor întemeietoare ale economiei ca știință!

Marin Dinu

Sumar

Contextualism revizuit: către o conceptualizare mai relevantă a administrației publice pentru un leadership etic și sustenabil în contextul globalizării	
■ Asghar Zomorrodian (publicat doar în secțiunea engleză a revistei)	
Specificul administrării riscului operațional bancar	
■ Leonardo Badea, Adela Socol	3
O nouă ordine economică și financiară internațională	
■ Nicolae Dănilă	25
Considerații privind goodwill-ul ca mijloc de evaluare a eficienței strategiilor de afaceri ale întreprinderilor	
■ Georgeta Vintilă, Roxana Arabela Dumitrașcu	33
Eficiența economică a procesului de luare a deciziilor în UE. Studiu de caz: Calculul indicatorilor de distribuție a puterii pentru Parlamentul României, 1996-2004	
■ Constantin Chiriac	45
Aspecte privind motivațiile și formele pătrunderii băncilor străine în Europa Centrală și de Est	
■ Daniel Bădulescu, Alina Bădulescu	53

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Coperta: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com